

שער החמישים

1. מנחות כט, ב

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו: רבש"ע מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוף וקוף תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע הראהו לי אמר לו: חזור לאחורך. הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים. תשש כחו, כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו: רבי מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני. נתיישרה דעתו.

2. תלמוד ירושלמי מסכת פאה דף יג/א

מקרא משנה תלמוד ואגדה אפי" מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני.

3. ספר לשם שבו ואחלמה - ספר הדע"ה חלק ב - דרוש ד ענף כא סימן ה)

ומשום שמדרגת ר' עקיבא ע"ה היה במקום ההתלבשות לכך מצא הכל בתורה אבל משרבע"ה שהיה במדרגת נשמה והיה השגתו בהמקום שאינו מתלבש כלל לכן לא מצא להם רמזים בתורה לכל אותן הכתרים כלל.

4. ראש השנה דף כא/ב

חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים.

4א. שמות פרק לג(ח)

ויאמר הר'אני נא את כבדך: שמות פרק לג (יא) ודבר ד' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו... (יב) ויאמר משה אל ידוד ראה אתה אמר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיד בשם וגם מציאת חן בעיני:

4ב. מהר"ל ספר חדושי אגדות א, קכב - מסכת ראש השנה

מ"ט שערי בינה הם שייכים לאדם שהוא בעולם, אבל שער החמשים הוא אל הש"י בעצמו כי השער הזה הוא ההשגה באמיתת עצמו ואמיתת עצמו לא נודע אל זולתו ורק לעצמו ית', ולכך אמר כי שער החמשים לא נמסר למשה רק מ"ט שערים...

4ג. מדרש רבה שמות - פרשה מג פסקה ד

(ד) ד"א ויחל משה מהו כן אמר ר' ברכיה בשם ר' חלבו בשם ר' יצחק שהתיר נדרו של יוצרו כיצד אלא בשעה שעשו ישראל העגל עמד משה מפייס האלהים שימחול להם אמר האלהים משה כבר נשבעתי (שמות כב) זובח לאלהים יחרם ודבר שבועה שיצא מפי איני מחזירו אמר משה רבון העולם ולא נתתי לי הפרה של נדרים ואמרת (במדבר ל) איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל חכם מוחל את נדרו בעת שישאל עליו וכל זקן שמורה הוראה אם ירצה שיקבלו אחרים הוראתו צריך הוא לקיימה תחלה ואתה צויתני על הפרת נדרים דין הוא שתתיר את נדרך כאשר צויתני להתיר לאחרים מיד נתעטף בטליתו וישב לו כזקן והקב"ה עומד כשואל נדרו.

5. החיד"א פירוש על ויקרא עמ' לז

ולפי מה שכתבו ז"ל דאלי"ף זעירא רמז לשער חמשים שלא השיגו יש לרמוז כי זעיר"א ראשי תיבות זיה רבי עקיבא ישיג איותו כמו שכתב רבינו האר"י זצ"ל שרבי עקיבא השיג שער החמשים.

5א. ספר בניהו בן יהוידע על סוכה דף מה/ב

מה שאמרו רבותינו ז"ל משה רבינו ע"ה לא השיג שער החמשים דכתיב [תהלים ח' ו'] ותחסרהו מעט מאלקים ורבי עקיבא השיג שער החמשים ופרשו המקובלים ז"ל דלאו בחדא מדרגה איירי אלא משה רבינו ע"ה בבחינת עולם העליון ורבי עקיבא בתחתון.

6. אורות הקדש ב עמוד תעט

אנו מכירים, שהיסוד הפנימי של הרע הוא תוכן של טוב, ותוכן של טוב שרשי ומעולה מאד.

6א. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סא/ב

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד יצתה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד.

6ב. אורות הקדש ב עמוד תעט

וכיון שהוא (הרע ר.פ.) תוכן של בריאה, עשויה מטעם גבורה של מעלה, אנו יודעים ברור שאינה (מציאות הרע ר.פ.) ברואה כי אם לשכלל על ידה את המציאות של הטוב הכללי והפרטי, בצורה יותר עליונה ונפלאה, בצורה כזאת, שמבלעדי התוכן של הרע לא היתה המציאות של הטוב שלמה כל כך. ובוזה אנו מכירים, שהיסוד הפנימי של הרע הוא תוכן של טוב, ותוכן של טוב שרשי ומעולה מאד.

7. אוה"ק ב תצט

העולם הזה הוא גשמי ויש בו שבעה אבל השכלי הוא על הגשמי הוא שבעה על שבעה. אבל החמשים הוא כנגד מה שהעולם יש אחדות ובוזה מתיחס במה אל העלה יתברך, והשער הזה כולל כל השערים ומקשר ומאחד הכל, ומפני כן לא נמסר למשה כי אין מגיע לשם משה שהוא בעולם הזה אשר הוא מיוסד על שבעה, ועוד כי השער הזה במה שהעולם הוא אחד ומתדמה במה אל מידת האהבה השרויה בנשמת הצדיקים היא כוללת את כל הברואים כולם, ואינה מוציאה מן הכלל שום דבר ולא עם ולשון, ואפילו עמלק אינו נמחה כי-אם מתחת השמים, אבל על ידי הזיכוכ מתעלה הוא לשורש הטוב, אשר הוא מעל לשמים, ונכלל הכול באהבה העליונה, אלא שצריך כח גדול וטהרה עצומה לייחוד נשגב זה.

8. ר' צדוק הכהן מלובלין - אור זרוע לצדיק עמוד טז

ולכך רבי עקיבא היה בן גרים משורש רע כדי שידע לברר ענין הרע ולנקותו, אבל משה רבינו ע"ה בן עמרם שמת בעטיו של נחש...ומאב כזה נולד משה רבינו ע"ה שהוא יסוד התורה שבכתב שהוא הארת איך לעבוד ה' יתברך שהוא נולד כשאין שום חסרון ונטיה על הזולת רק הידיעה ברע בלבד שלזה הוא צורך התורה להורות ללכת בטוב...ולכך משה רבינו ע"ה נקרא עבד ה' שהוא מדרגת עבדי ורבי עקיבא מדרגת ולא עבדים לעבדים.